

відбування покарання, та громадського контролю за їх поведінкою протягом невідбутої частини покарання; надання допомоги у соціальній адаптації особам, звільненим від відбування покарання.

Таким чином, діяльність спостережних комісій реалізує основні принципи (ознаки) правової держави в частині: 1) народного контролю за діяльністю державної влади і державних органів у формах безпосередньої і представницької демократії, з метою недопущення зловживання владою і порушення принципу законності; 2) фактичного забезпечення юридично закріплених основних прав і свобод людини, громадянина; 3) правової захищеності усіх суб'єктів соціального забезпечення від свавільних рішень кого б то не було; 4) єдності прав і обов'язків держави і громадян; 5) взаємної відповідальності держави і особи; 6) народовладдя; 7) рівності і рівноправності всіх громадян перед законом і державною владою або державою; 8) поваги до суб'єктивних прав і свобод громадян, юридичних осіб, держави і суспільства; додержання законів; високий рівень правової, моральної і політичної культури; 9) моральності, мистецтва добра і справедливості та ін. [5, с.38-40].

Отже, діяльність спостережних комісій у місцях позбавлення волі є надзвичайно важливою як один із механізмів громадського моніторингу дотримання законодавства установами виконання покарань та забезпечення дотримання прав засуджених. Крім того, спостережні комісії можуть мінімізувати порушення законодавства персоналом установ виконання покарань щодо недотримання норм про працю і такого поводження з ув'язненими, що принижує їх честь та гідність.

Список використаних джерел:

1. Мінімальні стандартні правила поводження з в'язнями: прийняті 1-м Конгресом ООН з питань запобігання злочинності та поводження з правопорушниками в м. Женеві 30.08.1955р. // [інтернет ресурс]: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_212
2. Кримінально-виконавчий кодекс України від 11.07.2003 № 1129-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2004. - №3-4. – Ст. 21.
3. Положення про спостережні комісії: наук.-практ. коментар / [Калашник Н. Г., Колб О. Г., Наливайко В. С. та ін.]; за заг. ред. Н. Г.Калашник, О. Г. Колба. – Луцьк : РВВ «Вежа», 2005. – 220 с.
4. Положення про спостережні комісії: затверджене Постановою Кабінету Міністрів України від 01.04.2004 р. № 429 // Офіційний вісник України. – 2004. - №13. – Ст. 102.
5. Правознавство : підручник / за відп. ред. О. В. Дзери. - 10-те вид., перероб. і допов. – К. : Юрінком Інтер, 2007. – 848 с.

ГРОМАДСЬКИЙ ВПЛИВ ЯК ЗАСІБ ЗАПОБІГАННЯ ЗЛОЧИНАМ В УСТАНОВАХ ВИКОНАННЯ ПОКАРАНЬ

Громов Олександр Борисович, здобувач кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права НАВС

Науковий керівник: доктор юридичних наук, професор, директор ННШП НАВС *Колб О.Г.*

Виходячи із сьогоденних демократичних змін, що мають місце у діяльності у ДКВС України, та прийняття на законодавчому і правозастосовчому рівнях курсу на гуманізацію виконання покарань [1, с. 6-14], важливе значення серед основних засобів виправлення і ресоціалізації засуджених у контексті з'ясування можливостей по запобіганню злочинам має громадський вплив. Зокрема, на сьогодні безпосередньо залучено до виправно-ресоціалізаційного процесу в УВП більше 20 громадських організацій [2] та 103 релігійних конфесій, громад, організацій та церков (всього 2349 священослужителів) [3]. Проте, як вірно з цього приводу зробила висновок А.П. Мукшименко, слід зазначити, що ДПТС України на сьогодні відійшла від чіткого визначення заходів, які

здійснюються громадськістю у напрямку сприяння виправленню та ресоціалізації засуджених, замінивши їх загальними посланнями та реалізовани спільно з громадськими організаціями проекти [4, с. 220], що не тільки вкрай негативно впливає на рівень ефективності застосування даного основного засобу виправлення та ресоціалізації, але й виступає однією з детермінант злочинності в місяцях позбавлення волі [5, с. 174-202].

З іншого боку, говорячи про проблеми громадського впливу, слід погодитись з О.П. Букаловим, який стверджує, що за ставленням до цього засобу виправлення та ресоціалізації громадські організації можна умовно поділити на дві категорії. Перша – це ті неурядові організації, які не бажають, а часто й не здатні перейматися проблемами громадського впливу та, зокрема, громадського контролю. Вони з установами виконання покарань співпрацюють, виконують проекти, проводять тренінги для засуджених, допомагають, як можуть. Але цураються будь-якого натяку на контрольні функції. Причиною цього є переконання, що як тільки вони візьмуться «контролювати» дотримання прав людини в установах – для них двері цих установ зачиняться.

Друга категорія організацій бажає та часто і здатна контролювати установи. Але їх для реалізації цієї мети до установ не пускають. А до спостережних комісій вони не входять, отже, законних можливостей долучитись до здійснення громадського впливу та контролю не мають [6].

Для належного вирішення проблем, що стали предметом даного дослідження, необхідно здійснити наступні заходи:

1. Частину 1 ст. 102 КВК «Режим у колоніях та його основні вимоги» у кінці речення доповнити словосполученням «а також спрямований на запобігання вчиненню нових злочинів засудженими» та викласти її в наступній редакції:

«Режим у виправних і виховних колоніях - це встановлений законом та іншими нормативно-правовими актами порядок виконання і відбування покарання, який забезпечує ізоляцію засуджених; постійний нагляд за ними; виконання покладених на них обов'язків; реалізацію їхніх прав і законних інтересів; безпеку засуджених і персоналу; роздільне тримання різних категорій засуджених; різні умови тримання засуджених залежно від виду колонії; зміну умов тримання засуджених, а також спрямований на запобігання вчиненню нових злочинів засуджених».

Зазначена видозміна дозволить привести у відповідність одна одній зміст ст. 102 та ст. 1 КВК, а також ст. 50 КК України, що закріпили одне із завдань кримінально-виконавчої діяльності, а саме – по запобіганню вчиненню нових злочинів засудженими.

Список використаних джерел (посилань):

1. Бандурка О.М., Севостьянов В.П. На шляху до створення Державної пенітенціарної системи України // Науковий вісник Інституту кримінально-виконавчої служби. – К.: ДПтС України, 2012. – № 1 (1). – С. 6-14.

2. Громадські організації, які співпрацюють з установами пенітенціарної системи: Довідник. – 3-тє вид. – Донецьк: «Донецький Меморіал», 2011. – 40 с.

3. Загальна характеристика Державної кримінально-виконавчої служби України: станом на 1 травня 2012 року. – К.: Державна пенітенціарна служба України, 2012. – 106 с.

4. Засоби виправлення і ресоціалізації засуджених до позбавлення волі: Монографія / За заг. ред. д.ю.н., проф. А.Х. Степанюка. – Х.: Кроссруд, 2011. – 323 с.

5. Коліб О.Г. Установа виконання покарань як суб'єкт запобігання злочинам: Монографія. – Луцьк: Вежа, 2006. – 464 с.

6. Букалов О. Чи є у нас громадський контроль? (Нотатки до засідання Комітету Верховної Ради України з питань законодавчого забезпечення) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.khpgindex.php?id=1181210863/> – Загол. 3 екрана.